

ZORG
SAMEN STEEDS BETER
VOOR DE
JEUGD

**HOE TE HANDELEN WANNEER
EEN KIND - VANWEGE EEN
VERHOOGD GEZONDHEIDSRISICO
BIJ EEN CORONA-BESMETTING -
NIET NAAR SCHOOL KAN?**

Wat is het vraagstuk?

Er zijn gezinnen waar één of meerdere gezinsleden een dermate kwetsbare gezondheid heeft dat een besmetting met corona tot ernstige gevolgen kan leiden. Om het risico op besmetting te voorkomen, houden deze ouders noodgedwongen hun kind thuis van school. Maar het is voor het kind heel belangrijk dat onderwijs doorgang kan vinden, en dat vinden deze ouders ook. Het leven met deze onzekerheid en de kans op mogelijk ernstige gevolgen is een zware druk en thuisblijven is bovendien een hele opgave. De zorgen om de kinderen staan bij deze ouders en de school op de eerste plaats. Met veel inzet maken ze er het beste van.

Het is belangrijk dat betrokken organisaties, zoals de school, jeugdarts en leerplichtambtenaar samen met ouders werkbare afspraken maken over hoe het onderwijs aan het kind het beste kan worden ingevuld. Het inzetten van drang en dwang (via een proces-verbaal leerplicht of een melding bij Veilig Thuis) om een kind alsnog op school te krijgen, is in zo'n situatie niet passend.

Kind: "Het liefst wil ik dat alles weer normaal is en ik weer naar school kan gaan. Maar ik wil niet dat mijn moeder ziek wordt omdat ik naar school ga. Dan blijf ik liever nog even thuis. Mijn vriendjes en juf mis ik wel."

Moeder: "Ik val zelf in de medische risicogroep en daardoor zitten we als gezin al de hele tijd in thuisisolatie. Onze drie kinderen gaan daardoor niet naar school. Moeilijk om te kiezen tussen je eigen gezondheid en de beperkingen voor je gezin. Onze kinderen zitten op drie verschillende scholen en volgen alle drie online de lessen. Dat gaat nu goed maar was niet zomaar geregeld."

Uit de ervaringen van de praktijk in het afgelopen jaar is gebleken dat het belangrijk is om hiervoor een handelingskader op te stellen zolang de pandemie aanwezig is.

Hoe te handelen?

Zoek samen naar oplossingen

We kunnen deze gezinnen steunen door samen te kijken wat de mogelijkheden zijn en hoe het leven van deze kinderen en gezinnen zo gewoon mogelijk kan zijn. Daarbij is naar school gaan heel belangrijk. Het inzetten van drang en dwang (via een proces-verbaal leerplicht of een melding bij Veilig Thuis) om een kind alsnog fysiek op school te krijgen, is in zo'n situatie niet passend. Daarom trekken we samen op en dragen we daar ieder vanuit onze expertise aan bij. We bespreken de risico's, bekijken mogelijkheden en aanvullende maatregelen, zodat risico's verkleind kunnen worden.

Wat te doen als kinderen niet naar school gaan vanwege het risico op corona?

We verwachten dat scholen deze leerlingen in beeld hebben en regelmatig contact met hen en hun ouders hebben. Scholen gaan altijd met ouders en de leerling(en) in gesprek over de mogelijkheden voor het volgen van onderwijs.

Wat kan de school doen?

Een school kan bijvoorbeeld in overleg met de ouders en leerlingen extra aanvullende veiligheidsmaatregelen treffen, waardoor het risico op een besmetting minder wordt. Ouders mogen er vanuit kunnen gaan dat er alles aan gedaan is, zodat hun kind veilig en fysiek weer naar school kan. Dat kan afhankelijk van het aantal besmettingen en de geldende landelijke richtlijnen wisselen in frequentie. Dat geldt ook voor ouders die qua gezondheidsrisico niet binnen de RIVM-richtlijnen vallen maar wel zorgen hebben over een corona-besmetting.

Schooldirecteur: "Voor mij is het belangrijk om goed contact met de ouders te hebben en samen te kijken wat er mogelijk is om kinderen toch naar school te laten gaan. Daar investeer ik in. In deze situatie hebben we verschillende mogelijkheden besproken maar is goed online les het hoogst haalbare. De kinderen missen hun klasgenoten en hebben tegelijkertijd ook zorgen over het welzijn van hun naasten. Dat is een zware belasting voor een kind."

Wat als een kind ondanks aanvullende maatregelen toch niet naar school kan?

Door medische problematiek kunnen er situaties zijn, soms op advies van de behandelend (kinder) arts, waardoor leerlingen niet naar school gaan. Als daar sprake van is, moet worden aangesloten bij bepalingen zoals deze ook gelden voor zieke leerlingen (art. 8, tiende lid, en art. 9a Wpo en art. 6b en art. 18 Wvo). In deze gevallen is de school verplicht om op adequate wijze voldoende onderwijs te geven, het is aan de school hoe zij dit inricht. Mochten ouders dit onvoldoende vinden, kunnen ze dit melden bij de Inspectie van het Onderwijs. De wettelijke verplichtingen rond onderwijs aan zieke leerlingen zijn niet sluitend voor deze bijzondere situatie, omdat dit bijvoorbeeld ook leerlingen met een kwetsbare gezondheid betreft die hier niet onder vallen of waar zorgen zijn over de gezondheidssituatie van een huisgenoot. Er wordt van scholen verwacht dat zij onder deze bijzondere omstandigheden ook voor deze leerlingen aansluiten bij de bedoeling van de wettelijke verplichting voor zieke leerlingen. Dit houdt in: op adequate wijze voldoende onderwijs geven en sociale contacten ondersteunen voor deze leerlingen. Het is daarbij aan de school om dit in overleg met de ouders in te richten.

Wat is de verantwoordelijkheid van school en wat is de verantwoordelijkheid van de ouders?

Scholen zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van het onderwijsaanbod voor alle leerlingen, maar worden hierbij niet aan het onmogelijke gehouden. School overlegt met ouders over het alternatieve onderwijs. Als school en ouders het met elkaar eens zijn dan wordt de leerling geacht dat alternatieve onderwijsprogramma daadwerkelijk te volgen. Dat is de verantwoordelijkheid van de ouders.

Ouder: "In overleg met school hebben we aanvullende afspraken kunnen maken waardoor het risico op besmetting voor onze kinderen kleiner werd. Daardoor gaan ze vaak wel naar school onder andere voor het maken van toetsen. Maar wanneer er een besmetting is, houden we ze thuis. Dat gaat in goed overleg en ook krijgen de kinderen dan vervangend onderwijs. Voor ons is heel belangrijk dat school ons goed op de hoogte houdt van de besmettingen en we allemaal de afspraken goed nakomen. Dat vertrouwen hebben we nodig."

Welke rol kunnen de jeugdarts, het samenwerkingsverband en de leerplichtambtenaar vervullen?

Waar nodig kan de school bij het afstemmen van het alternatieve onderwijsaanbod advies vragen aan de jeugdarts, het samenwerkingsverband of de leerplichtambtenaar. Wanneer de school geen of onvoldoende actie onderneemt om het onderwijs voor de leerling te continueren, kunnen ouders een melding maken bij de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie neemt deze signalen mee in haar toezicht.

Jeugdarts: "Ik ben door de schooldirecteur benaderd voor advies. Met ouders heb ik een gesprek gevoerd over het gezondheidsrisico en hoe zij de thuisisolatie zien. Verschillende mogelijkheden om het risico te verlagen hebben we besproken. Ook met de school. Als jeugdarts probeer ik feiten en emoties van elkaar te scheiden, hierdoor merk ik dat er veel zorgen kunnen worden wegnomen zowel op school als bij ouders."

Wat als het alternatief onderwijsprogramma niet gevolgd wordt door de leerling?

Als scholen een met ouders (en leerling) overeengekomen alternatief onderwijsprogramma aan de leerling bieden en de leerling volgt deze niet zoals afgesproken, meldt de school dit als ongeoorloofd verzuim op de reguliere manier. Na een verzuimmelding door de school werkt de leerplichtambtenaar volgens de methodische aanpak schoolverzuim. Dit betekent dat de leerplichtambtenaar een onderzoek instelt. Aan de hand daarvan bepaalt de leerplichtambtenaar welke route wordt ingezet. De leerplichtambtenaar kan tijdens een gesprek verder onderzoeken hoe het dagelijkse leven van het gezin er momenteel uitziet. De leerplichtambtenaar gaat samen met de ouders en de leerling op zoek naar een passende oplossing waarbij het belang van en contact met het kind voorop staat.

Leerplichtambtenaar: "Na een melding van een school dat kinderen afwezig zijn, probeer ik vooral in gesprek te gaan met school, ouders en andere betrokkenen. Het probleem probeer ik te kaderen en zo te komen tot een gezamenlijk plan van aanpak. Natuurlijk kijk ik ook of het vervangende onderwijs gevolgd wordt. Is dat het geval dan is een proces verbaal niet aan de orde. Ik blijf het gezin volgen en samen met ouders en school bekijken wat de mogelijkheden zijn voor het weer naar school gaan. Dat is per situatie verschillend."

Wat zegt het handelingskader Kindermishandeling hierover?

Het ontwikkelde Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs wil scholen ondersteunen bij de uitwerking van de meldcode in de praktijk.¹ Zo wordt beschreven wat taken en verantwoordelijkheden zijn, en wordt de ketensamenwerking rondom kindermishandeling en huiselijk geweld in beeld gebracht. Het handelingskader heeft een aparte alinea over wat te doen bij dwang en drang bij problemen over passend onderwijs. Het onthouden van onderwijs valt formeel onder het begrip kindermishandeling en dus onder de toepassing van de meldcode.

Als verschillen van mening tussen enerzijds de ouders en anderzijds de onderwijsinstelling(en) en het samenwerkingsverband passend onderwijs leiden tot een patstelling, leidt dit in een toenemend aantal gevallen tot een melding bij Veilig Thuis. Onderwijsprofessionals moeten ervoor zorgen dat deze stap uit de meldcode niet te licht wordt genomen. Immers, verschil van inzicht over de wijze waarop het kind onderwijs volgt, is niet per definitie een signaal van kindermishandeling. In stap 2 van de meldcode (collegiale consultatie, advies Veilig Thuis of andere deskundige) dient men zich hiervan nadrukkelijk te vergewissen. Ook belangrijk is de juiste uitvoering van stap 3 (gesprek met de ouders).

VT-medewerker: "In deze situaties is er vaak geen sprake van kindermishandeling. Verschil van inzicht over de wijze waarop het kind onderwijs volgt, is op zichzelf niet een signaal van kindermishandeling zolang ouders in het belang van het kind handelen. Wel kunnen er zorgen zijn over de kinderen. Veilig Thuis kan dan om advies gevraagd worden (stap 2 meldcode). Maar belangrijkste blijft het gesprek en contact met de ouders."

¹ <https://www.poraad.nl/nieuws-en-achtergronden/handelingskader-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld-voor-het-onderwijs>

Handige links

[Service document voor schoolbesturen funderend onderwijs coronavirus COVID-19 - versie 12 mei](#)

[Brief Kinderombudsman aan minister Slob: onderwijs kinderen van ouders met een kwetsbare gezondheid](#)

[Vragen en antwoorden over corona en leerplicht: Ingrado](#)

[Vragen en antwoorden over corona: Ouders & Onderwijs](#)

[Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs](#)